

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

P 2 0 2 A 1 0 1 1 1

JESENSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

Izpitna pola 1

Razčlemba neumetnostnega besedila

Ponedeljek, 24. avgust 2020 / 60 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.

Priloga z neumetnostnim besedilom je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec.

Izpitna pola vsebuje 20 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 60. Za posamezno nalogu je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom in jih vpisujte v izpitno polo v za to predvideni prostor. Pišite skladno s slovničnimi in pravopisnimi pravili, čitljivo, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Pri nalogah izbirnega tipa izberite samo eno rešitev, če v navodilu ni določeno drugače. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 2 prazni.

Priloga k izpitni poli 1

Rupi Kaur

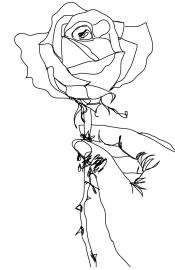
Kanadčanka indijskih korenin je poezijo približala množicam. S pesmimi in ilustracijami govorji o ljubezni, trpljenju, izgubi in ženskosti. Prvo zbirko *med in mleko* je prodala že v 2,5 milijona izvodov. V slovenščini je izšla že druga knjiga, *sonce in njeno cvetje*. Zbrali smo nekaj najpogostejših vprašanj, ki jih Rupi postavljajo njeni oboževalci.

Kdaj ste začeli pisati poezijo?

V otroštvu sem veliko brala, vendar do srednje šole nisem resno pisala. V 7. razredu sem zmagala na natečaju za govorni esej. Jaz, sramežljiva 12-letnica, stojim pred sto učenci in berem svoje delo ter dobim nagrado.

Pisala sem rojstnodnevne pesmi za prijatelje in ljubezensko poezijo za simpatije. V srednji šoli sem začela pesmi opremljati z risbami. Prvo leto na univerzi sem vse srednješolske pesmi objavila na blogu. Nekaj je bilo precej nerodnih, vse dokler nisem leta 2013 ustvarila takšnih, ki so mi bile všeč. Takrat sem bila dovolj pogumna, da sem uporabila svoje pravo ime, ne psevdonima.

Zakaj ste začeli pisati?

Naše travme niso omejene samo na naš čas. Enake izkušnje kot jaz sta imeli tudi moja mama in babica. V naše duše so vgrajene bolečine celih generacij. Začela sem se zavedati pomena zastopanja. Pišem, da zabeležim, da smo bili tukaj.

Vse pesmi zapisujete z malimi črkami. Zakaj?

Čeprav znam brati v maternem jeziku, pandžabiju, in ga razumem, v njem ne znam pisati poezije. Zapisan je v pisavi gurmukhi, ki ne ločuje med velikimi in malimi črkami, ampak imajo vse enak pomen. Uživam v tej preprostosti, ki je vizualna predstavitev tega, česar si želim več na svetu – enakopravnosti. Da bi ohranila drobne posebnosti maternega jezika, sem jih vključila v svoj pesniški jezik. Brez razlik med črkami. Svet znotraj sveta. Kar sem kot priseljenka tudi sama. Ne gre torej toliko za kršenje pravil angleškega jezika (čeprav je tudi to precej zabavno), pač pa za povezovanje z lastno zgodovino.

Zbirka *med in mleko* je vaša življenjska zgodba, kajne?

Zbirka se začne z mojim rojstvom. Črpala sem iz svojih življenjskih izkušenj. Zajemam namreč iz bolečine, ki smo jo doživljale jaz, moja družina oziroma širša skupnost južne Azije in tudi diaspora. Rodila sem se leta 1992 na severu Indije. Oktobra, v dobi monsuna. Mamo je na poti v bolnišnico spremljalo veliko sorodnikov. Manjkal je le moj oče, ker se je pripravljal na beg v Kanado. Mesec dni po mojem rojstvu se mu je ponudila priložnost. Vedoč, da bo, če ne odide takoj, končal v zaporu. Zaradi preživetja je moja družina postala ena od tisočev sikhovskih družin, ki so pobegnile iz Indije.

Zakaj pišete o spolnosti in zlorabah?

Preden sem se rodila, sem že preživel prvo življenjsko bitko. Sem ena od srečnic, ki jim je bilo dovoljeno živeti, na milijone drugih deklic pa so ubili še pred rojstvom ali takoj po njem preprosto zato, ker so bile deklice. Dobro dekle iz južne Azije je tiho in naredi, kar se ji reče. Spolnost ji ne pripada. S tem se spopadamo vsak dan. In poezija je le ena od poti.

(Prikejeno po: Dobre zgodbe, junij–oktober 2018, str. 8–9.)

Prazna stran

Pozorno preberite izhodiščno besedilo in rešite naloge.

1. Rešite nalogo o dejavnikih sporočanja.

1.1. Kaj je tema izhodiščnega besedila?

(1)

1.2. Katerega podatka o okoliščinah sporočanja ne moremo razbrati iz izhodiščnega besedila?

- A Kdo je besedilo napisal.
- B Komu je besedilo namenjeno.
- C Kje je bilo besedilo objavljeno.
- Č Kdaj je bilo besedilo objavljeno.

(1)
(2 točki)

2. Ali je izhodiščno besedilo intervju? Obkrožite pravilen odgovor in ga utemeljite v povedi/povedih.

DA NE

Utemeljitev: _____

(2 točki)

3. Slikovne nebesedne prvine popestrijo besedilo in pritegnejo bralca. Čemu še so izhodiščnemu besedilu dodane prav te, ki so spodaj navedene?

je dodana, da _____

in sta dodani, da _____

in sta dodani, da _____

(3 točke)

4. Katere trditve o Rupi Kaur so pravilne? V vsaki vrstici podčrtajte eno možnost.

Rupi Kaur	se je rodila v Indiji / se je rodila v Kanadi.
živi v Indiji / živi v Kanadi.
je pisateljica / je pesnica.
piše v angleščini / piše v pandžabiju.
je njeno pravo ime / je njen psevdonim. |
|-----------|---|

(3 točke)

5. Rešite nalogo o tematiki pesmi.

5.1. V kateri pesniški zbirki je zajeta življenska zgodba Rupi Kaur?

(1)

5.2. O čem še piše Rupi Kaur? Napišite 5 tem.

(2)
(3 točke)

6. Kaj je Rupi Kaur najgloblji navdih za pesmi?

- A Bolečina.
- B Pogum.
- C Sramežljivost.
- Č Sreča.

(1 točka)

7. Rešite nalog o pesniških zbirkah Rupi Kaur.

- 7.1. Zakaj Rupi Kaur zapisuje svoje pesmi samo z malimi črkami? V povedi/povedih navedite dva razloga.

(3)

- 7.2. Ali je to, da sta naslova zbirk napisana z malo začetnico, v skladu s pravili slovenskega pravopisa? Napišite odgovor in ga utemeljite.

(1)
(4 točke)

8. Ali ljudje radi berejo pesmi Rupi Kaur? Odgovorite v povedi/povedih in v utemeljitvi upoštevajte podatke iz izhodiščnega besedila.

(2 točki)

9. Koliko izvodov prve pesniške zbirke je že prodala?

- A Petindvajset milijonov.
- B Poldruži milijon.
- C Poltretji milijon.
- Č Dva milijona.

(1 točka)

10. Zakaj se je družina Rupi Kaur izselila iz Indije? Osnovni stavek dopolnite z dvema vzročnima odvisnikoma tako, da bo poved v skladu z izhodiščnim besedilom.

Družina se je izselila iz Indije, _____
(prvi vzročni odvisnik)

in _____
(drugi vzročni odvisnik)

(3 točke)

11. Kaj pove Rupi Kaur z zadnjo povedjo *In poezija je le ena od poti?* Odgovorite v povedi/povedih.

(2 točki)

12. Kaj pomenijo prevzete besede? Na črtico pred vsako napišite številko ustrezone razlage iz desnega stolpca.

_____	psevdonim	1	deževno obdobje v južni in jugovzhodni Aziji
_____	monsun	2	zelo sposoben človek
_____	diaspora	3	izmišljeno, skrivno ime
_____	sikh	4	narodnostna skupnost na ozemlju druge narodnosti
_____		5	pripadnik hindujske verske skupnosti

(2 točki)

13. Preberite slovarski sestavek iz SSKJ in rešite nalogu.

črka -e ž (ř)

1. *znak za glas*: beseda ima tri črke; napisati črko a; vklesati črke v kamen; naslov je natisnen z debelimi črkami; črne, zlate črke; razločne, velike črke; podpisal se je samo z začetnimi črkami svojega imena; zadnja črka abecede; tip črk / cirilske, latinske črke; pisane, tiskane črke; otrok pozna že velike in male črke; črke za slepe / tiskarna je dobila novo garnituro črk; ulivanje črk
♦ tisk. krepka črka z debelimi potezami; kurzivna črka oblikovana postrani; svetla črka s tankimi potezami
2. ed., knjiž. *kar predstavlja zunanj stran povedanega*: to je tuje duhu in črki mojega spisa; ni prevzel duha njegovih del, ampak samo njihovo črko / slepo se držati črke zakona
- črke mi plešejo pred očmi pri branju imam občutek, da niso pri miru; ekspr. ni vse do črke tako, kot so te učili popolnoma, čisto; premisliti odgovor od prve do zadnje črke od začetka do konca; ne smeš razumeti po črki dobesedno; sklepi ne smejo ostati samo mrtva črka se morajo uresničiti; ekspr. to dejanje bo zapisano v zgodovini z zlatimi črkami dobilo bo pomembno mesto, ohranilo se bo v častnem spominu

- 13.1. Obkrožite DA, če je trditev pravilna, oziroma NE, če ni.

Beseda črka je lahko naglašena na prvem ali na zadnjem zlogu.	DA	NE
Oznaka -e pomeni obliko besede v imenovalniku množine.	DA	NE
Beseda črka se uporablja kot termin v tiskarstvu.	DA	NE
V slovarskem sestavku sta obe gnezdi (frazološko in terminološko).	DA	NE

(2)

- 13.2. Ponovno preberite 3. vprašanje in odgovor v izhodiščnem besedilu. V katerem pomenu je uporabljena beseda črka? Napišite številko pomenske razlage iz slovarskega sestavka.

(1)

(3 točke)

14. Čigave travme so razlog za to, da Rupi piše pesmi? Iz samostalnikov tvorite svojilne pridevnike.

Rupi _____ travme

mama _____ travme

babica _____ travme

(2 točki)

15. Preberite povedi.

Preden sem se rodila, sem že preživel prvo življenjsko bitko. Sem ena od srečnic, ki jim je bilo dovoljeno živeti, na milijone drugih deklic pa so ubili še pred rojstvom ali takoj po njem preprosto zato, ker so bile deklice.

Podčrtanima izrazoma pripišite besedi iste besedne družine, ki sta zapisani v drugi povedi.

sem se rodila _____

življenjsko _____

(2 točki)

16. Iz besed v oklepaju tvorite vrstne pridevnike in jih v pravilni obliki napišite na črte.

Rupi Kaur se je rodila nekoga _____ (oktober) dne leta 1992. Dve

izmed njenih zbirk sta izšli tudi v _____ (Slovenija) prevodu. Njenih del

ne berejo le _____ (Kanada) oboževalci, ampak ljudje po celi svetu.

(3 točke)

17. Preberite izpisani del besedila.

V otroštvu sem veliko brala, vendar do srednje šole nisem resno pisala. V 7. razredu sem zmagala na natečaju za govorni esej. Jaz, sramežljiva 12-letnica, stojim pred sto učenci in na glas berem svoje delo ter dobim nagrado.

- 17.1. Ali je primerno, da so glagoli v podčrtani povedi v sedanjiku? Napišite odgovor in ga utemeljite v povedi/povedih.

(2)

17.2. Podčrtano poved napišite tako, da bodo glagoli v pretekliku.

(2)

17.3. Dopolnite poved z glagoloma *stojim* in *berem* v pravilni obliki.

Rupi Kaur je morala _____ pred sto učenci in na glas
_____ svoje delo.

(1)
(5 točk)

18. Rešite pravopisno nalogo.

18.1. Katero ločilo je uporabljeno v besedi *12-letnica*? Obkrožite pravilni odgovor.

vezaj pomisljaj uklepaj zaklepaj

(1)

18.2. Besedo *12-letnica* zapišite v celoti s črkami.

(1)
(2 točki)

19. Določite vrsto povedi. Na črtico pred vsako povedjo napišite ustrezno številko iz desnega stolpca.

_____ Pisala sem rojstnodnevne pesmi za prijatelje in ljubezensko poezijo za simpatije. _____ V otroštvu sem veliko brala, vendar do srednje šole nisem resno pisala. _____ Da bi ohranila drobne posebnosti maternega jezika, sem jih vključila v svoj pesniški jezik.	1 enostavčna poved 2 priredno zložena poved z vezalnim priredjem 3 priredno zložena poved s protivnim priredjem 4 podredno zložena poved z namernim odvisnikom 5 podredno zložena poved s predmetnim odvisnikom

(3 točke)

20. Napišite **javno vabilo**.

Predstavljajte si, da opravljate počitniško delo v Knjižnici Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica. Ob kulturnem dnevu organizirate literarni večer z Rupi Kaur. Napišite javno vabilo. Manjkajoče podatke si izmislite. Besedilo ustrezno oblikujte.

(12 točk)

Prazna stran